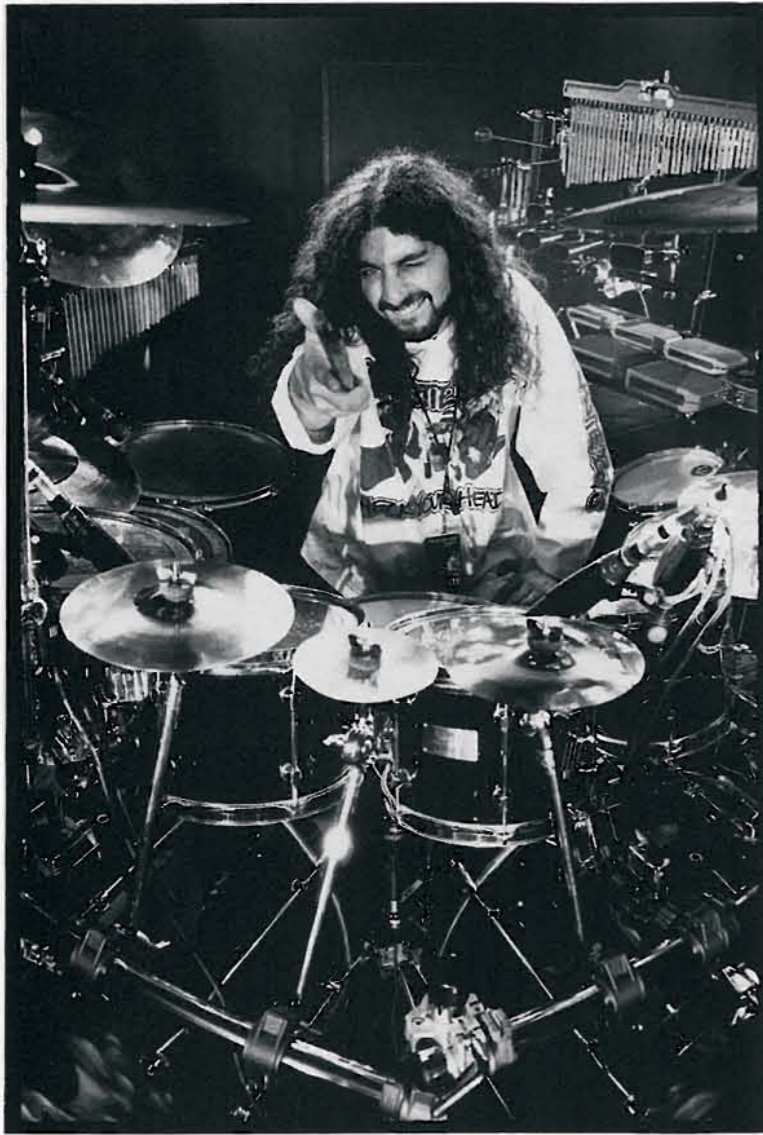

Dream Theater's MIKE PORTNOY Emotie, dynamiek & stoerdoenerij

‘We zijn muzikaal opgegroeid met metal, niet met de symfo van de jaren zeventig. De gemiddelde leeftijd van de groep is achtentwintig, niet achtenveertig.’

Dream Theater is wel omschreven als de groep die begon waar Rush ooit ophield zich te ontwikkelen. Beluistering van een van de vier cd's van de groep maakt duidelijk waarom: metal, symfonische rock en jazzrock komen samen in complex opgebouwde nummers, en de instrumentale verrichtingen zijn daarbij minstens zo belangrijk als de compositie. Concerten van het gezelschap uit Long Island, New York, hebben het karakter van religieuze bijeenkomsten, waarbij ieder technisch hoogstandje met gejuich wordt onthaald. Drummer Mike Portnoy doet er alles aan om te bewijzen dat 'teveel' bij Dream Theater niet bestaat...

door Mark van Schaick

‘Ik heb ooit tegen mezelf gezegd dat ik volledig tevreden zou zijn als we honderdduizend platen zouden verkopen en we eenmaal de wereld rond zouden toeren. Moet je nu eens kijken, dat hele idee is volledig uit proportie geblazen!’

Mike Portnoy is een gelukkig mens. Want hoewel bepaald niet toegankelijk, is Dream Theater anno 1995 over de hele wereld een gevestigde act, met een hoeveelheid verkochte platen die bijna even groot is als het aantal breaks dat Mike tijdens een concert slaat. Vanaf het verschijnen van het debuut in 1989, kon de groep rekenen op een fanatieke schare volgelingen, maar de muziekindustrie (platenmaatschappij, management, radioprogrammeurs, MTV) zag aanvankelijk weinig in de groep. Bovendien bleek het moeilijk een geschikte zanger te vinden. Een volgende cd liet daarom drie jaar op zich wachten - een frustrerende periode, aldus Mike, daar de groep het liefst zo snel mogelijk wilde toeren.

‘Het duurde voor ons net zo lang als voor jullie! We kregen geen enkele steun van ons eerste label, promotioneel niet, niet om te toeren en niet voor nieuwe plaatopnames. Uiteindelijk wisselden we dus van label, en management, en zanger. Dat kostte erg veel tijd en energie, en daarom heeft Europa veel later live kennis met ons gemaakt. Maar uiteindelijk hebben we de schade aardig ingehaald, denk ik. Het is een geweldige ervaring om voor al onze fans in Europa te spelen. Geloof me, wij zaten te popelen om hier te komen!’

Had die moeilijke periode ook gevolgen voor jullie muziek?

‘Zeker weten. We zijn als band en als vriendenclub aardig op de proef gesteld. Al die tijd die we de eerste jaren in onze muziek hadden gestoken, leek voor niets te zijn geweest. De eerste plaat werd goed ontvangen en vervolgens ging het bergafwaarts! Dat was behoorlijk deprimerend. Aan het begin van iedere repetitie namen we de zaken door; of er nog aanbiedingen waren, of er zangers op onze advertenties hadden gereageerd. En dat schoot maar niet op, dus als we dan aan de nieuwe nummers gingen werken, kwam er nogal wat frustratie en woede naar buiten.’

De bandrepetitie als groepstherapie. Hebben jullie er ooit over gedacht om maar helemaal te stoppen?

‘O ja. Of om verder te gaan als een instrumentale groep, met zijn viertjes. Veel werk dat we nu spelen, hebben we ooit zonder zang uitgewerkt en lange tijd met veel plezier gespeeld... Maar na iedere repetitie waren we altijd weer zo gesterkt in ons gelijk, dat we toch doorgezet hebben. We vonden wat we deden gewoon te goed om te laten glijpen.’

DINOSAURSMUZIEK

‘De laatste tien jaar heb ik deze muziek gespeeld, want zolang zijn we alweer bezig. Daarvoor... Ik drum sinds mijn elfde en speelde toen al een tijdje piano. Mijn vader was radio-djockey en er was altijd muziek in huis. Ik luisterde graag naar The Beatles, Led Zeppelin, The Who. Mijn eerste favorieten waren dan ook John Bonham en Keith Moon. Niet

veel later ontdekte ik Rush en Neil Peart. Dat gooide mijn idee van wat drummen was aardig door de war. Ik hoorde dat ik niet altijd de snare op twee en vier hoefde te slaan en dat er ook zoiets bestond als oneven maatsorten. Nadat ik alle Rush-platen uit mijn hoofd had geleerd, werd ik er een stuk creatiever door, zeg maar... Tegelijkertijd begon ik met een coverband, waarmee ik alles speelde, van AC/DC tot Van Halen.’

‘We zijn ook gewone mensen, die net zo graag naar Peter Gabriel of Sting luisteren als anderen.’

‘Mijn volgende grote interesse was de hele trashmetalbeweging. De opkomst van Metallica, Anthrax en Slayer heb ik heel goed gevolgd. Charlie Benante en Dave Lombardo waren zulke agressieve drummers, dat maakte grote indruk op me. Mikkey Dee bij King Diamond, die mag ik ook niet vergeten... Ik volg die muziek ook nu nog. Zo mag ik bijvoorbeeld Vinnie Paul van Pantera graag horen.’

‘Naast al die heavy muziek heb ik altijd naar andere genres geluisterd, zoals rap en hip-hop. En jazz; ik heb Dave Weckl gevolgd van het moment dat hij bij Chick Corea kwam spelen. Gelukkig geeft Dream Theater mij de gelegenheid om voluit te experimenteren met alle denkbare stijlen. Beter zo; ik zou het hier anders niet zo lang hebben uitgehouden.’

Is Dream Theater nu een symfonische rock-

groep met metalinvloeden, of andersom?

‘Ik zou het liever andersom zien. Naar mijn idee wordt er veel te weinig aan metal gereferereerd als er over ons wordt geschreven. Progressieve of symfonische rock heeft nog altijd een soort stigma om zich heen hangen, dat het dinosaurmuziek is, niet van deze tijd. Natuurlijk, onze muziek bevat uitgebreide, goed gearrangeerde instrumentale passages. Maar toch, we leven in 1995 en zijn muzikaal

opgegroeid met metal, niet met de symfo van de jaren zeventig. De gemiddelde leeftijd van de groep is achtentwintig, niet achtenveertig.’

VANUIT HET HART

‘Dream Theater is opgericht toen we allemaal aan het Berklee conservatorium studeerden, in Boston. Tot die tijd had ik in marching bands gespeeld, maar verder was ik autodidact. Ik kon nauwelijks muziek lezen, voor ik naar Berklee ging. Eenmaal daar heb ik niet zozeer beter leren drummen, maar ik heb veel over muziek geleerd, over compositie, arrangement, harmonie, enzovoort. Dat heeft ervoor gezorgd dat ik in Dream Theater een gelijk aandeel heb in het songschrijven. Een zeer waardevolle opleiding, in dat opzicht. Mijn drumleraar was

niet erg inspirerend, hij werkte tamelijk strikt uit het boekje. Ik denk dat ik meer heb geleerd door bij al mijn collega-studenten te gaan luisteren.’

Wat doet live spelen voor je?

‘Songs die in de repetitieruimte bijna doodgespeeld zijn, gaan een nieuw leven leiden. We hebben de laatste tien jaar zoveel in de repetitieruimte gezeten, dat je zou denken dat we ons oudere materiaal niet meer kunnen horen, maar zelfs zoiets als *Metropolis*, dat ik wel zevenhonderd keer gespeeld moet hebben, is live iedere keer weer een belevenis. De reactie van het publiek is vaak al genoeg om een song in leven te houden... Het enige negatieve van toeren voor Dream Theater is dat we nauwelijks aan schrijven toekomen. We zijn gewend aan onze repetities, waarin ideeën rondgespeeld worden. We zijn niet zo'n groep die met een akoestische gitaar in de bus bij elkaar gaat zitten. Ik neem wel alle soundchecks op, vanwege de ideeetjes die daarin naar boven kunnen komen.’

Hoever gaan jullie in improvisatie?

‘Niet iedereen houdt zich daar mee bezig. Ik zou zelfs willen stellen dat ik de enige ben die probeert om iedere avond weer wat nieuwe dingen te verzinnen. Tot ergernis van de anderen, soms, hahaha. Het blijft iets moeilijks, want onze muziek is zo gearrangeerd dat ik toch aan de basis vast moet houden, willen de anderen niet de weg kwijt raken. Tijdens repetities is het wat anders, natuurlijk. We jammen meestal zo'n drie kwartier vanuit het niets en dat levert soms heerlijke stukken muziek op. Live heb ik natuurlijk mijn drumsolo, waarin ik heel wat kwijt kan.’

Jullie vier platen zijn soms meer, soms minder toegankelijk. Het kan natuurlijk nog veel gekker, maar denken jullie er wel eens over na hoe complex je je muziek kunt maken, voor je publiek af zal haken?

‘Het is wel eens moeilijk om de lijn te trekken tussen songschrijven en stoerdoenerij op onze instrumenten. Toch is de song altijd het uitgangspunt, hoe moeilijk de instrumentale invulling ook wordt. We zijn ook gewone mensen, die net zo graag naar Peter Gabriel of Sting luisteren als anderen. The Beatles blijft mijn favoriete groep aller tijden, maar niet omdat dat zulke waanzinnige instrumentalisten waren. Ik bedoel maar, we willen niets op cd zetten dat niet vanuit het hart komt. Het moet een balans zijn tussen hart en geest. Emotie en dynamiek moeten evenzeer een deel van de muziek zijn als technisch ingewikkelde partijen.’

set-up Mike Portnoy

Mike Portnoy kocht in 1983 een uitgebreide Tama Imperialstar. Elf jaar lang was dat zijn drumstel, tot en met de eerste Europese tournee van Dream Theater in 1993. Op het moment dat hij een endorsement kreeg aangeboden van Mapex, heeft hij zijn set-up uitgebreid tot de tegenwoordige grootte. Zijn Zildjians werden al eerder vervangen door Sabians. ‘They made me an offer I

couldn't refuse,’ lacht hij, en tegen een volledig endorsement zei hij dus geen nee. ‘Het zijn nog fantastische bekkens ook.’ Zijn pedalen en hi-hats zijn van DW, zijn vellen van Remo (Pinstripes) en zijn stokken van Hot Sticks, het Rock-model. De reden? ‘Ze waren de enigen die paarse stokken maakten.’ De maat is ongeveer die van de Pro Mark 747, ‘jeweetwel, die Neil gebruikt.’

